

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4068-23

meddelad i Stockholm den 22 januari 2024

KLAGANDE

Skatteverket
171 94 Solna

MOTPART

A AB, se partsbilaga

Ombud: Tina Zetterlund och Thomas Andersson
KPMG AB
Vasagatan 16
101 27 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Skatterättsnämndens beslut den 31 maj 2023 i ärende dnr 124-22/D

SAKEN

Förhandsbesked om inkomstskatt

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår yrkandet om att förhandsavgörande ska inhämtas från EU-domstolen.

Högsta förvaltningsdomstolen fastställer förhandsbeskedet i de delar som det har överklagats.

Högsta förvaltningsdomstolen förordnar att bestämmelserna om sekretess i 27 kap. 1 och 4 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har tagits in i bilagan till detta avgörande.

BAKGRUND

1. Utgångspunkten är att ränteutgifter är avdragsgilla vid inkomstbeskattningen av en näringsverksamhet. För företag som ingår i en intressegemenskap, t.ex. företag i samma koncern, gäller emellertid vissa begränsningar av rätten till avdrag för ränteutgifter avseende skulder till andra företag i intressegemenskapen. En sådan begränsning är att om skuldförhållandet uteslutande eller så gott som uteslutande har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån får utgifterna inte dras av. En annan begränsning är att om skulden avser ett förvärv av delägaraktier från ett annat företag i intressegemenskapen får avdrag bara göras om förvärvet är väsentligen affärsmässigt motiverat. Syftet med begränsningarna är att motverka viss form av skatteplanering.
2. A AB ingår i en internationell koncern. Inom koncernen planeras en omstrukturering som inbegriper ett flertal koncerninterna transaktioner. Som ett led i denna omstrukturering kommer A att förvärva samtliga aktier i B från koncernbolaget C. Förvärvet kommer huvudsakligen att finansieras genom att A tar upp ett lån hos koncernbolaget D som är hemmahörande i ett annat land inom EU. Villkoren för lånet, inklusive räntenivån, kommer att vara marknadsmissiga.
3. A ansökte om förhandsbesked för att få veta om avdrag för ränteutgifterna på skulden till D kan vägras på den grunden att skuldförhållandet uteslutande eller så gott som uteslutande har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån (fråga 1) eller för att förvärvet av B inte är väsentligen affärsmässigt motiverat (fråga 2). Om räntorna omfattas av avdragsförbud ville A veta om detta utgör en otillåten inskränkning av etableringsfriheten i EUF-fördraget (fråga 3).

4. Skatterättsnämnden kom fram till att avdrag för ränteutgifter med anledning av det koncerninterna förvärvet av B inte kan vägras.

YRKANDEN M.M.

5. *Skatteverket* överklagar Skatterättsnämndens förhandsbesked såvitt avser fråga 2 och del av fråga 3 samt yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska förklara att A:s förvärv av B inte är affärsmässigt motiverat och att det inte utgör någon inskränkning av etableringsfriheten att vägra avdrag för ränteutgifterna på den grunden.
6. *A AB* anser att Högsta förvaltningsdomstolen ska förklara att A har rätt till avdrag för ränteutgifterna i första hand med stöd av intern rätt och i andra hand med hänvisning till etableringsfriheten i EUF-fördraget. Vidare yrkar bolaget att förhandsavgörande ska inhämtas från EU-domstolen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

7. Huvudfrågan i målet är om det är förenligt med etableringsfriheten i EUF-fördraget att vägra avdrag för ränteutgifter på en koncernintern skuld som avser ett koncerninternt förvärv av delägaraktier på den grunden att förvärvet inte är väsentligen affärsmässigt motiverat.

Rättslig reglering m.m.

8. I 24 kap. 16–20 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), IL, finns bestämmelser om särskild begränsning i avdragsrätten för ränteutgifter på vissa skulder till företag i intressegemenskap.
9. Av 18 § första stycket framgår att ett företag som ingår i en intressegemenskap som huvudregel får dra av ränteutgifter avseende en skuld till ett företag i intressegemenskapen bl.a. om det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till den inkomst som motsvarar ränteutgiften hör hemma i en stat inom EES. Enligt andra stycket får avdrag dock inte göras om skuld-förhållandet uteslutande eller så gott som uteslutande har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån.
10. I 19 § första stycket anges att om en skuld till ett företag i intressegemenskapen avser ett förvärv av en delägarrätt från ett annat företag i intressegemenskapen får avdrag enligt 18 § bara göras om förvärvet är väsentligen affärsmässigt motiverat.
11. Av artiklarna 49 och 54 i EUF-fördraget följer att inskränkningar för ett bolag från en medlemsstat att fritt etablera sig på en annan medlemsstats territorium, t.ex. genom att upprätta ett dotterbolag där, är förbjudna.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

12. Högsta förvaltningsdomstolen anser att EU-domstolens praxis ger tillräcklig ledning för tolkningen av den unionsrättsliga reglering som aktualiseras i målet och att det därmed saknas anledning att inhämta förhandsavgörande från EU-domstolen. Yrkandet om detta ska därför avslås.

13. Skatterättsnämnden har, med hänvisning till rättsfallet HFD 2021 ref. 68, konstaterat att A inte kan vägras avdrag för ränteutgifterna med stöd av 24 kap. 18 § andra stycket IL eftersom A och D skulle ha omfattats av bestämmelserna om koncernbidrag om båda bolagen hade varit svenska (fråga 1 och del av fråga 3). De delarna av förhandsbeskedet har inte överklagats och är därmed inte föremål för Högsta förvaltningsdomstolens prövning.
14. Vidare har nämnden, med hänvisning till rättsfallen HFD 2022 ref. 49 och HFD 2011 ref. 90 I–V, konstaterat att A:s förvärv av B inte är affärsmässigt motiverat eftersom det är föranlett av organisatoriska skäl. Ränteutgifterna träffas därmed av avdragsförbudet i 24 kap. 19 § första stycket IL (fråga 2). Högsta förvaltningsdomstolen gör i den frågan ingen annan bedömning och förhandsbeskedet ska därmed fastställas i den delen.
15. Skatterättsnämnden har slutligen funnit att en sådan tillämpning av 19 § första stycket innebär en otillåten inskränkning av etableringsfriheten i EUF-fördraget (del av fråga 3). I den frågan gör Högsta förvaltningsdomstolen följande överväganden.
16. I rättsfallet HFD 2021 ref. 68 fann Högsta förvaltningsdomstolen, med hänvisning till EU-domstolens avgörande Lexel (C-484/19, EU:C:2021:34), att bestämmelsen i 24 kap. 18 § andra stycket IL innebär en inskränkning av etableringsfriheten som inte kan motiveras om den tillämpas på räntebetalningar till bolag i andra medlemsstater i situationer då de inblandade bolagen skulle ha omfattats av bestämmelserna om koncernbidrag om båda bolagen hade varit svenska (punkt 37).
17. Enligt 18 § andra stycket får avdrag för ränteutgifter inte göras om skuldförhållandet uteslutande eller så gott som uteslutande har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Bestämmelsen gör enligt sin ordalydelse ingen skillnad mellan räntor som betalas till svenska

respektive till utländska mottagare. Att bestämmelsen ändå anses innebära en inskränkning av etableringsfriheten beror på att den, enligt vad som uttalas i förarbetena, inte är avsedd att träffa räntebetalningar mellan bolag som omfattas av bestämmelserna om koncernbidrag. En sådan räntebetalning anses nämligen inte ge upphov till någon skatteförmån eftersom samma resultat kan uppnås med koncernbidrag (prop. 2012/13:1 s. 254 och 334 samt HFD 2021 ref. 68, punkt 29 med hänvisning till Lexel, punkterna 35–44).

18. Frågan är om det finns anledning att bedöma bestämmelsen i 24 kap. 19 § första stycket IL på annat sätt. Enligt den bestämmelsen är ränteutgifter som avser ett koncerninternt lån för att finansiera ett koncerninternt förvärv av delägarrätter inte avdragsgilla om förvärvet inte är väsentligen affärsmässigt motiverat. Inte heller den bestämmelsen gör enligt sin ordalydelse någon skillnad mellan räntor som betalas till svenska respektive till utländska mottagare.
19. I 19 § första stycket har avdragsförbudet inte som i 18 § andra stycket gjorts beroende av förekomsten av en eventuell skatteförmån utan av vad det lånade kapitalet har använts till, nämligen ett koncerninternt förvärv av delägarrätter som inte är väsentligen affärsmässigt motiverat. Även om bestämmelsen inte anger något uttryckligen om skatteförmåner kan enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening inte bortses från att den ingår i ett regelsystem som har som övergripande syfte att motverka skatteplanering med ränteavdrag. Av förarbetena framgår klart att även bestämmelsen i 19 § första stycket har detta syfte (prop. 2017/18:245 s. 193 och 366 f.).
20. Av förarbetena kan således den slutsatsen dras att inte heller bestämmelsen i 19 § första stycket är avsedd att träffa räntebetalningar som inte medför någon skatteförmån, vilket är fallet då de inblandande bolagen omfattas av bestämmelserna om koncernbidrag. Att med stöd av 19 § första stycket vägra avdrag för ränta som betalas till bolag i andra medlemsstater kan därmed, på samma

sätt som när avdrag vägras med stöd av 18 § andra stycket, anses medföra en sådan skillnad i behandlingen av inhemska och gränsöverskridande situationer som i princip är otillåten.

21. I HFD 2021 ref. 68 bedömde Högsta förvaltningsdomstolen att den skillnad i behandling som följer av bestämmelsen i 24 kap. 18 § andra stycket IL inte kan motiveras av tvingande skäl av allmänintresse (punkterna 30–36). Som framgått har bestämmelserna i 18 § andra stycket och 19 § första stycket samma syfte, nämligen att motverka skatteplanering med ränteavdrag. Båda bestämmelserna omfattar vidare transaktioner som genomförs på marknadsmissiga villkor och är inte begränsade till att träffa rent fiktiva eller konstlade upplägg. De resonemang som domstolen förde i rättsfallet är därmed lika relevanta när det gäller bestämmelsen i 19 § första stycket. Inte heller den skillnad i behandling som följer av den bestämmelsen kan således motiveras.
22. Av det sagda följer att även bestämmelsen i 24 kap. 19 § första stycket IL innebär en otillåten inskränkning av etableringsfriheten om den tillämpas på räntebetalningar till bolag i andra medlemsstater och de inblandade bolagen skulle ha omfattats av bestämmelserna om koncernbidrag om de hade varit svenska.
23. Av lämnade förutsättningar framgår att A och D skulle ha omfattats av bestämmelserna om koncernbidrag om båda bolagen hade varit svenska. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att det därför inte är förenligt med artiklarna 49 och 54 i EUF-fördraget att vägra avdrag för de aktuella ränteutgifterna med stöd av 24 kap. 19 § första stycket IL. Förhandsbeskedet ska därmed fastställas även i den delen.

24. Sammanfattningsvis gäller att Skatterättsnämndens förhandsbesked ska fastställas i de delar som det har överklagats.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Margit Knutsson, Kristina Ståhl, Leif Gäverth (skiljaktig) och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Jonas Ljungberg.

SKILJAKTIG

Justitierådet Leif Gäverth är skiljaktig beträffande svaret på frågan om en tillämpning av 24 kap. 19 § första stycket IL på bolagets räntebetalning innebär en otillåten inskränkning av etableringsfriheten i EUF-fördraget (del av fråga 3) och anför följande.

1. Syftet med bestämmelserna i 24 kap. 18 och 19 §§ IL är att motverka skatteplanering med hjälp av ränteavdrag inom en intressegemenskap (se t.ex. prop. 2017/18:245 s. 2 och 176). Bestämmelserna syftar till att skydda den svenska skattebasen och har sin upprinnelse i bl.a. en internationell strävan att motverka aggressiv skatteplanering inom internationella företagsgrupper för att säkerställa att skatt betalas där vinster och mervärde skapas (se t.ex. rådets direktiv [EU] 2016/1164 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknadens funktion).
2. Mot denna bakgrund kan det ifrågasättas om inte bestämmelsen i 24 kap. 19 § första stycket IL i praktiken aktualiseras företrädesvis i situationer där det långivande bolaget har säte i en annan stat och mer sällan eller aldrig i en situation där de låntagande och långivande bolagen med skatterättslig verkan sinsemellan kan lämna och ta emot koncernbidrag. Man kan hävda att det i en situation med enbart svenska bolag, som har möjlighet att använda sig av reglerna om koncernbidrag för att åstadkomma värdeöverföringar, i allmänhet saknas incitament att i skatteplaneringssyfte tillskapa ränteavdrag.
3. När det gäller 24 kap. 18 § andra stycket IL, som anger att ränteavdrag inte ska medges om skuldförhållandet uteslutande eller så gott som uteslutande har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån, har den bestämmelsen befunnits innebära en otillåten inskränkning av etableringsfriheten enligt EUF-fördraget trots att bestämmelsen enligt ordalydelsen inte gör någon skillnad mellan räntor som betalas till svenska respektive till

utländska mottagare (se HFD 2021 ref. 68). Grunden härför är att bestämmelsen träffar räntebetalningar till koncernbolag i en medlemsstat samtidigt som motsvarande värdeöverföring i form av koncernbidrag hade kunnat ske mellan bolagen om de hade varit svenska.

4. När det däremot gäller att pröva motsvarande förfarande mot 24 kap. 19 § första stycket IL, kan konstateras att den prövning som där ska göras är om förvärvet är väsentligen affärsmässigt motiverat, oavsett om det uppkommer en skatteförmån till följd av förfarandet eller inte (prop. 2017/18:245 s. 193 och 366 f.). Prövningen är avsedd att baseras på objektiva kriterier och bestämmelsen är enligt ordalydelsen inte begränsad till gränsöverskridande räntebetalningar utan träffar även rent inhemska sådana.
5. Det förfarande som nu ska prövas gäller transaktioner mellan bolag inom en intressegemenskap och som i huvudsak i nu relevanta delar innebär att A förvärvar delägarriätter i B från C och för förvärvet behöver låna kapital från D, som är intressegemenskapens finansieringsbolag och som – till skillnad från bolagen A, B och C – inte är skattskyldigt i Sverige. Det övergripande syftet med omstruktureringen uppges vara att stärka den utländska koncernmoderns egna kapital, likviditet och kreditvärdighet. Såsom framgår av svaret på fråga 2 (se punkt 14 ovan) kan det planerade förvärvet inte anses vara väsentligen affärsmässigt motiverat utan föranleds av organisatoriska skäl. Detta innebär att avdragsförbudet i 24 kap. 19 § första stycket IL är tillämpligt.
6. Frågan är då om en sådan tillämpning av 24 kap. 19 § första stycket IL innebär en otillåten inskränkning av etableringsfriheten enligt EUF-fördraget. Sett till bestämmelsens ordalydelse – och till vad som anges i förarbetena om i vilka situationer bestämmelsen är avsedd att tillämpas – behandlas räntebetalningar till svenska och till utländska företag på samma sätt. Detta innebär att bestämmelsen är utformad på ett sådant sätt den inte leder till eller innebär en otillåten inskränkning av etableringsfriheten. Överklagandet borde därför ha

bifallits och del av fråga 3 besvarats med att det inte utgör en otillåten
inskränkning av etableringsfriheten att vägra bolaget avdrag för ränteutgifterna.

Ränteavdragsbegränsning

Att vägra avdrag för ränteutgifter med anledning av ett koncerninternt förvärv av aktier enligt 24 kap. 19 § inkomstskattelagen (1999:1229) har ansetts strida mot EU-rätten.

DIARIENUMMER	124-22/D
MEDDELANDEDATUM	2023-05-31
LAGRUM	24 kap. 19 § inkomstskattelagen (1999:1229) Artiklarna 49 och 54 i EUF-fördraget
SÖKANDE	X AB
MOTPART	Skatteverket
HAR ÖVERKLAGATS?	Ja

Förhandsbesked

Frågorna 1–3

Avdrag för ränteutgifter med anledning av det koncerninterna förvärvet av aktier kan inte vägras.

Skatteflyktslagen är inte tillämplig.

Bakgrund

Omständigheterna i ärendet

(...). X AB (Bolaget) är ett helägt dotterbolag till Y som är koncernbolag i (...)koncernen.

(...).

(...). Y:s eget kapital på legal nivå är således av yttersta värde för hela koncernens fortsatta drift. (...). Det innebär att det är nödvändigt för koncernen att Y:s eget kapital förbättras.

All långfristig koncernintern finansiering sker sedan tidigare via finansfunktionen i Z, som har fyra personer anställda, medan den kortfristiga utlåningen i koncernen sker via Y:s cash pool.

Finansförvaltningen är centraliserad till Z i syfte att tillvarata stordriftsfördelar och eliminera strukturell subordination. Centraliseringen av extern finansiering hos moderbolaget garanterar en lägre total extern finansieringskostnad.

(...).

(...). Det enklaste sättet att snabbt öka Y:s eget kapital i den legala enheten är därför en omstrukturering som bl.a. innebär att Bolaget förvärvar andelar koncerninternt mot priser överstigande bokförda värden men understigande marknadsvärdet. (...). För att finansiera andelsförvärven måste Bolaget uppta lån från Z. (...).

Mot den ovan angivna bakgrunden överväger man inom koncernen en omstrukturering enligt följande.

1. Bolaget lånar kapital från Z samt mottar aktieägartillskott och tar ett kortfristigt lån från Y.
2. Bolaget köper A AB av B AB till ett värde som överstiger bokfört värde men understiger marknadsvärdet. Köpet finansieras genom medlen i steg 1.
3. Det (...) koncernbolaget C tar ett lån från Z, alternativt reserverar en cash pool limit från Y.
4. Y säljer (...) procent av aktierna i B AB till C till marknadsvärde, vilket finansieras genom medel enligt steg 3.
5. B AB lämnar utdelning till Y och C.
6. C köper resterande (...) procent av aktierna i B AB från Y för marknadsvärde.

Utöver ovanstående planerar B AB att lämna utdelning för att föra över eget kapital och likviditet uppåt i koncernstrukturen enligt följande steg.

(...).

Efter omstruktureringen ovan kommer det synliga egna kapitalet ha ökat i Y med sammanlagt ca (...). Vidare kommer Bolaget att ha en räntebärande skuld till Z om ca (...) kronor, hänförlig till förvärvet av A AB.

Vidare gäller som förutsättning vid bedömning av frågorna i ansökan om förhandsbesked att villkoren för det aktuella lånet, inklusive räntenivån, kommer vara marknadsmässiga. Detta långfristiga lån kommer att delas upp i fyra lika stora lån med löptid om tre, fem, sju respektive tio år. Lånen kommer att amorteras i sin helhet när respektive låneperiod löper ut, alternativt i förtid utan tillkommande räntekostnad.

Frågorna och parternas inställning

Bolaget vill veta om de räntekostnader som är kopplade till det skuldförhållande som uppstår med anledning av förvärvet av aktierna i A AB omfattas av ränteavdragsbegränsningsregeln i 24 kap. 18 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229), IL, så att avdrag för räntan kan nekas helt eller delvis (fråga 1).

Bolaget vill vidare veta om förvärvet av A AB kan anses väsentligen affärsmässigt motiverat i den mening som avses i 24 kap. 19 § första stycket (fråga 2).

För det fall avdrag för ränteutgifter inte kan medges enligt frågorna 1–2 vill Bolaget veta om detta utgör en otillåten inskränkning av etableringsfriheten i artiklarna 49 och 54 FEUF så att ränteavdrag kommer medges ändå (fråga 3).

För det fall Bolaget inte kan nekas ränteavdrag med hänvisning till 24 kap. 18–19 §§ IL undrar man om det kan bli aktuellt att tillämpa lagen (1995:575) mot skatteflykt, skatteflyktslagen (fråga 4).

Enligt **Bolaget** är motiven för det planerade skuldförhållandet att realisera övervärden och öka (...) eget kapital och likviditet, (...). (...). Vid prövning av om förvärvet ska anses väsentligen affärsmässigt motiverat är det omstruktureringen i sig som ska prövas, hur den genomförs och finansieras och om den därvid betingas av andra kommersiella skäl än att minska skattekostnaden. Koncernens omstrukturering är driven av reella kommersiella behov och har inte i sig något med skatteplanering att göra. Ett förvärv med en extern upplåning hade haft positiv effekt på likvida medel men hade inte ökat eget kapital. Lånefinansieringen, som är nödvändig för att genomföra omstruktureringen på marknadsmässiga villkor, utgör en liten del av det totala finansieringsbehovet och den skatteförmån som uppstår är begränsad och kortvarig.

Mot bakgrund av bl.a. HFD 2021 ref. 68 är det vidare klarlagt att det skulle strida mot etableringsfriheten i EUF-fördraget att vägra avdrag för de aktuella ränteutgifterna enligt 24 kap. 18 § andra stycket IL. Det saknas anledning att ha någon annan utgångspunkt vid en prövning mot 24 kap. 19 § första stycket eftersom också denna regels syfte är att motverka skatteplanering. I praktiken riktar sig också denna regel mot gränsöverskridande situationer eftersom möjligheten att utbyta koncernbidrag finns för svenska bolag inom intressegemenskaper.

Skatteflyktslagen är inte tillämplig bl.a. eftersom omstruktureringen inte syftar till att uppnå en skatteförmån. Vidare kan transaktionerna som övervägs inte anses strida mot lagstiftningens syfte eftersom ränteavdragsbegränsningsreglernas allmänna utformning i sig har karaktär av en skatteflyktsregel.

Skatteverket anser att avdrag för ränteutgifter inte får göras vid tillämpning av 24 kap. 18 § andra stycket IL men att etableringsfriheten innebär att lagrummet inte kan tillämpas i det aktuella fallet. Vidare är Bolagets förvärv av A AB inte väsentligen affärsmässigt motiverat i den mening som avses i 24 kap. 19 § första stycket IL och den regeln utgör inte någon inskränkning av etableringsfriheten i fördraget och kan därför tillämpas. Verket har ingen annan uppfattning än Bolaget vad gäller skatteflyktslagens tillämplighet.

Det avsedda förvärvet av A AB har inte föregåtts av något externt förvärv av andelarna och får typiskt sett anses komma att ske av det som i praxis benämns organisatoriska skäl. Kontantreglerade förvärv av delägarätter där köpeskillingen överstiger bokfört värde får alltid effekter vad gäller eget kapital m.m. men varken uttalanden i förarbetena eller praxis ger stöd för att detta är affärsmässiga skäl i bestämmelsens mening.

I 24 kap. 19 § första stycket IL uppställs i lagtexten inget krav på att skuldförhållandet medför en skatteförmån för intressegemenskapen och det saknar då betydelse om företagen kan lämna koncernbidrag till varandra med avdragsrätt. Bestämmelsen är alltså tillämplig även på skuldförhållanden mellan svenska bolag som kan lämna koncernbidrag till varandra när skulden avser ett internt förvärv av delägarätter. Mot den bakgrunden föreligger det inte någon skillnad i behandlingen mellan inhemska och gränsöverskridande förhållanden som inverkar negativt på

etableringsfriheten och EU-rätten hindrar då inte att avdrag nekas med stöd av 24 kap. 19 § första stycket IL.

Skälen för avgörandet

Rättsligt

IL

Av 16 kap. 1 § IL framgår huvudregeln att ränteutgifter ska dras av som kostnad i inkomstslaget näringsverksamhet även om de inte utgör utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster.

För företag i intressegemenskap har det emellertid sedan 2009 funnits regler som begränsar rätten till avdrag för ränteutgifter på lån inom intressegemenskapen. Reglerna ändrades 2013 då tillämpningsområdet utvidgades i olika avseenden, bl.a. så att avdragsbegränsningen avsåg räntor på alla skulder och inte bara de som hänförs till förvärv av delägarrätter.

Från och med 2019 har en generell begränsning av ränteavdrag i bolagssektorn införts som innebär att en koncern som har ett negativt räntenetto, framräknat på visst sätt, endast medges avdrag med 30 procent av det nettot (EBITDA-regeln). Trots den generella avdragsbegränsningen ansågs det nödvändigt att behålla regler om särskilda begränsningar i avdragsrätten för ränteutgifter på vissa skulder till företag i intressegemenskap för att komma åt aggressiv skatteplanering med interna skulder. Reglerna återfinns nu i 24 kap. 16-20 §§.

Av 18 § första stycket framgår att ett företag som ingår i en intressegemenskap får dra av ränteutgifter avseende en skuld till ett annat företag i intressegemenskapen bara under särskilt angivna förutsättningar. Så är fallet t.ex. om den som faktiskt har rätt till den inkomst som motsvarar ränteutgiften hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller skulle ha beskattats för inkomsten med minst tio procent enligt lagstiftningen i den stat där företaget hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten.

Även om de angivna förutsättningarna är uppfyllda får, enligt 18 § andra stycket, ränteutgifterna inte dras av om skuldförhållandet uteslutande eller så gott som uteslutande har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Denna undantagsregel är avsedd att omfatta skuldförhållanden med en mycket hög grad av skatteplanering, dvs. i princip rena missbruksfall och syftet är att komma åt aggressiv skatteplanering med interna skulder som andra regler inte motverkar. Vid bedömningen bör vägledning hämtas från vad som följer av förarbetena till 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler (prop. 2017/18:245 s. 184 och 186).

Av 24 kap. 19 § framgår att om en skuld till ett företag i intressegemenskapen avser ett förvärv av en delägarrätt från ett annat företag i intressegemenskapen, får avdrag enligt 18 § bara göras om förvärvet är väsentligen affärsmässigt motiverat.

Avdragsbegränsningen i 19 § motsvarar den s.k. ventilen som fanns i såväl 2009 som 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler. I 2009 års regler var ventilen utformad som ett undantag från förbudet mot att dra av ränteutgifter som hänförde sig till förvärv av andelar från ett annat företag i intressegemenskapen. Avdrag medgavs om så väl förvärvet av andelarna som den skuld som låg till grund för ränteutgifterna var huvudsakligen affärsmässigt motiverade. Detsamma gällde 2013 års regler, men ventilen var då utvidgad till att även omfatta vissa externa förvärv.

Till skillnad mot ventilen är 19 § inte utformad som ett undantag från ett avdragsförbud utan anger tvärtom de förutsättningar som – utöver de som anges i 18 § - måste vara uppfyllda för att avdrag ska medges i de fall då skulden avser förvärv av delägarrätter. Den nuvarande regleringen omfattar återigen endast interna förvärv och den grad av affärsmässighet som krävs har sänkts från huvudsakligen till väsentligen.

Syftet med bestämmelsen i 19 § är att när det gäller förvärv av delägarrätter så ska det inte vara möjligt att undvika att träffas av begränsningen genom att endast visa att skuldförhållandet uteslutande eller så gott som uteslutande inte har uppkommit av skatteplaneringsskäl. Bestämmelsen är avsedd att träffa fall som inte är genuina, dvs. när förvärvet från ett annat företag i intressegemenskapen inte är väsentligen affärsmässigt motiverat (a. prop. s. 366 f.). I förarbetena anges vidare att vid prövning av om ett internt förvärv av delägarrätter är väsentligen affärsmässigt motiverat bör vägledning hämtas från praxis (HFD 2011 ref. 90).

I HFD 2011 ref. 90 har Högsta förvaltningsdomstolen i fem fall prövat förutsättningarna för att tillämpa ventilen i 2009 års regler. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade först att det av förarbetena framgick att ventilen skulle tillämpas restriktivt för att syftet med ränteavdragsbegränsningsreglerna, nämligen att motverka att det svenska skatteunderlaget urholkades, skulle kunna uppnås. För en restriktiv tillämpning talade enligt domstolen också konkurrensskäl, eftersom den som fick tillämpa ventilen fick en lägre skattekostnad i förhållande till den som inte fick avdrag för sin räntekostnad.

Högsta förvaltningsdomstolen uttalade sedan att man vid tillämpningen av bestämmelserna borde skilja mellan organisatoriska och affärsmässiga skäl. Enligt domstolen är en omorganisation oftast en intern angelägenhet som i och för sig kan syfta till att förbättra företagsgruppens konkurrensförmåga, men som inte innebär att en affär genomförs med någon i förhållande till företaget oberoende part. Externa förvärv kan som regel antas ske av affärsmässiga skäl och görs dessutom oftast i konkurrens med andra.

I HFD 2022 ref. 49 har Högsta förvaltningsdomstolen angett att rättsfallen är vägledande även vid tolkning av nu gällande reglering och att uppdelningen mellan organisatoriska och affärsmässiga skäl bör upprätthållas.

Beträffande möjligheten att lämna tillskott i dessa sammanhang framgår av förarbetena till 2019 års regler att detta till skillnad mot tidigare lagstiftning inte längre bör vara en omständighet som särskilt ska lyftas fram framför andra omständigheter, exempelvis skälen för internlånen och nivån på räntan.

Vidare anges att omständigheter som fortsatt bör tala för att avdrag för ränteutgifter inte bör få göras är att det rör sig om internt finansierade interna förvärv (a. prop. s. 191).

EU-rätt

Av artiklarna 49 och 54 i EUF-fördraget följer att inskränkningar för ett bolag från en medlemsstat att fritt etablera sig på en annan medlemsstats territorium, t.ex. genom att upprätta ett dotterbolag där, är förbjudna.

EU-domstolen har i det s.k. Lexel-målet funnit att artikel 49 ska tolkas så att den utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken ett bolag med hemvist i en medlemsstat inte får göra avdrag för ränta som utbetalas till ett koncernbolag med hemvist i en annan medlemsstat på den grunden att det huvudsakliga skälet till att skuldförhållandet har uppkommit anses vara att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån, när en sådan skatteförmån inte skulle anses föreligga om båda bolagen hade haft hemvist i den förstnämnda medlemsstaten, eftersom de då hade omfattats av bestämmelserna om koncernbidrag (Lexel, C-484/19, EU:C:2021:34). Lagstiftningen i fråga var den s.k. undantagsregeln i 2013 års regler i IL om begränsningar av avdragsrätten för utgiftsräntor inom intressegemenskap.

Högsta förvaltningsdomstolen har därefter i HFD 2021 ref. 68 förklarat att tillämpningen av 2019 års lydelse av undantagsregeln inte heller är förenlig med etableringsfriheten. Domstolen hänvisade till Lexel-målet och konstaterade att regeln därefter har ändrats så tillvida att tillämpningen av undantagsregeln nu är begränsad till de fall när skulden uteslutande eller så gott som uteslutande har uppkommit för att koncernen ska få en väsentlig skatteförmån. Det framhölls dock att tillämpningen i övrigt ska ske efter samma omständigheter som tidigare.

Högsta förvaltningsdomstolen fann att EU-domstolens resonemang i Lexel-målet var fullt ut överförbart på den nya lydelsen av undantagsregeln och att inte heller den var förenlig med etableringsfriheten när det hade funnits koncernbidragsrätt mellan parterna om båda varit svenska företag. Högsta förvaltningsdomstolen framhåller därvid särskilt att enbart den omständigheten att en transaktion genomförs uteslutande av skatteskal inte innebär att den är konstlad eller fiktiv i den mening som avses i EU-domstolens praxis.

Skatteflyktslagen

Enligt 2 § skatteflyktslagen ska vid fastställandet av underlag hänsyn inte tas till en rättshandling, om

1. rättshandlingen, ensam eller tillsammans med annan rättshandling, ingår i ett förfarande som medför en väsentlig skatteförmån för den skattskyldige,
2. den skattskyldige direkt eller indirekt medverkat i rättshandlingen eller rättshandlingarna,
3. skatteförmånen med hänsyn till omständigheterna kan antas ha utgjort det övervägande skälet för förfarandet, och
4. ett fastställande av underlag på grundval av förfarandet skulle strida mot lagstiftningens syfte som det framgår av skattebestämmelsernas allmänna utformning och de bestämmelser som är direkt tillämpliga eller har kringgåts genom förfarandet.

Skatterättsnämndens bedömning

Frågorna 1 och 3 – 24 kap. 18 § andra stycket IL

Enligt utgångspunkterna för bedömningen i ärendet gäller att Bolaget och Z är i intressegemenskap med varandra, att det långivande företaget Z hör hemma inom EES samt att räntekostnaderna med anledning av det aktuella skuldförhållandet är avdragsgilla enligt 24 kap. 18 § första stycket IL. Vidare lämnas som förutsättning att villkoren för det aktuella lånet, inklusive räntenivån, är marknadsmässiga.

Av praxis följer att avdrag för ränteutgifter inte kan vägras enligt 24 kap. 18 § andra stycket IL för det fall de inblandade bolagen hade kunnat lämna koncernbidrag med avdragsrätt, dvs. om båda bolagen hade haft hemvist i Sverige (HFD 2021 ref. 68). Eftersom det hade funnits koncernbidragsrätt mellan Bolaget och Z för det fall sistnämnda bolag hade haft sin hemvist i Sverige saknas det anledning att i detta fall göra någon annan bedömning.

Frågorna 2 och 3 – 24 kap. 19 § IL

Bolaget har i ansökan om förhandsbesked redogjort för skälen till det övervägda förvärvet av andelarna i A AB och bakgrunden till den omstrukturering som denna transaktion är en del av. Det saknas enligt Skatterättsnämndens mening anledning att ifrågasätta vad som anförts av Bolaget i denna del, t.ex. att krav finns vad gäller synligt eget kapital och likviditet (...).

Detta är skäl som med styrka talar för att Bolagets förvärv av aktierna i A AB, som är en del av omstruktureringen, inte utgör ett sådant fall som 24 kap. 19 § första stycket IL är avsedd att träffa, dvs. fall som inte är genuina (jfr prop. 2017/18:245 s. 366 f.).

Av uttalanden i förarbetena och senare praxis framgår dock att när det gäller interna förvärv av delägarrätter ska den åtskillnad mellan organisatoriska och affärsmässiga skäl som gällt enligt tidigare lagstiftning även gälla vid nu aktuell prövning (se HFD 2022 ref. 49). Enligt Högsta förvaltningsdomstolen ska beaktas att lagrummet har det uttalade syftet att träffa rena missbruksfall. Domstolen har med hänsyn till detta funnit skäl att nyansera den relativt restriktiva syn på affärsmässiga skäl som uttrycks i tidigare rättsfall (HFD 2011 ref. 90). Bedömning i denna del måste dock, sett till hur domstolen formulerat sin bedömning, anses vara begränsad till fall då ett internt förvärv föregåtts av ett tidigare externt förvärv, en situation som inte är aktuell i detta ärende. Mot den bakgrunden och med beaktande av omständigheterna i övrigt kan det aktuella förvärvet inte anses affärsmässigt motiverat vid en tillämpning av intern rätt.

Bedömningen ovan innebär att en prövning måste göras av hur ett beslut att enligt 24 kap. 19 § första stycket att vägra Bolaget avdrag för ränteutgifter med anledning av förvärvet av aktierna i A AB förhåller sig till EUF-fördraget.

Enligt Skatterättsnämnden ligger det då närmast till hands att pröva om de bedömningar som tidigare gjorts i Lexel-målet och i HFD 2021 ref. 68 avseende undantagsregeln i 2013 respektive 2019 års regelverk också gör sig gällande i ett fall som det nu aktuella. Frågan är alltså om bestämmelsen

innebär en inskränkning av etableringsfriheten som inte kan motiveras om den tillämpas på räntebetalningar till bolag i andra medlemsstater i situationer då de inblandade bolagen skulle omfattas av bestämmelserna om koncernbidrag om bolagen hade varit svenska.

Utgångspunkten i dessa avgöranden är förekomsten av skatteförmåner i en gränsöverskridande situation och att regelverket inte är tillämpligt mellan svenska företag som omfattas av koncernbidragsreglerna.

Visserligen anges inget uttryckligen om skatteförmåner i lagtexten i 24 kap. 19 § IL. Eftersom regelns syfte är att motverka skatteplanering innebär emellertid en prövning av bestämmelsen att man måste väga affärsmässiga skäl mot skäl som ligger inom ramen för det som regeln avser att motverka, dvs. skatteförmåner. Det finns mot den bakgrunden ingen anledning att ha någon annan utgångspunkt vid prövningen av den begränsande regeln i 24 kap. 19 §.

Vidare kan konstateras att bestämmelsen, på motsvarande sätt som gäller för undantagsregeln i 2013 och 2019 års regelverk, i praktiken riktar sig mot gränsöverskridande situationer eftersom möjligheten att utbyta koncernbidrag finns för svenska bolag inom intressegemenskaper. Därmed uppkommer enligt Skatterättsnämndens mening även vid tillämpning av 24 kap. 19 § skillnader i behandlingen av jämförbara situationer som endast kan motiveras om det finns tvingande skäl av allmänintresse (jfr punkterna 34–44 i Lexel-målet).

På samma sätt som gäller regeln i 24 kap. 18 § andra stycket kan, som detta ärende visar, regeln i 19 § komma att omfatta transaktioner som genomförs på marknadsmässiga villkor och som inte utgör rent konstlade eller fiktiva upplägg. Vidare måste beaktas att syftet med denna bestämmelse inte skiljer sig mot syftet med undantagsregeln. Det finns enligt Skatterättsnämndens uppfattning under sådana omständigheter inte någon grund för att nu göra en annan bedömning beträffande frågan om skillnaderna kan motiveras av tvingande skäl än den som Högsta förvaltningsdomstolen gjort i sin prövning av denna fråga gällande undantagsregeln (se punkterna 30–37 i HFD 2021 ref. 68).

Det ovan anförda innebär att det skulle strida mot etableringsfriheten i EUF-fördraget om Bolaget vägrades avdrag för ränteutgifter som uppkommer vid det koncerninterna förvärvet av aktierna i A AB.

Fråga 4

Med ovanstående svar saknas anledning att pröva denna fråga.

I avgörandet har deltagit Anders Bengtsson (skiljaktig mening), Katia Cejje, Mattias Dahlberg, Christina Eng (ordf.), Richard Hellenius, Birgitta Pettersson och Olof Sundin.

Ärendet har föredragits av Krister Rentrop.

Skiljaktig mening

Anders Bengtsson är skiljaktig och anför följande.

Jag har en annan uppfattning än majoriteten i frågan om det skulle strida mot EU-rätten att vägra bolaget avdrag med stöd av bestämmelsen i 24 kap. 19 § IL. Min uppfattning är att det – såsom praxis utvecklats när det gäller hur bestämmelsen ska tillämpas enligt intern rätt – inte är klarlagt att det strider mot unionsrätten att vägra avdrag med stöd av den. Eftersom jag är enig med majoriteten om att bestämmelsen i sig, såsom den tolkats, hindrar avdrag för ränteutgifterna borde frågan enligt min mening ha besvarats med att räntekostnaderna inte får dras av.

Skälen för min uppfattning är följande.

Den bakomliggande orsaken till att regeln i 24 kap.18 § andra stycket IL är diskriminerande och strider mot unionsrätten är att den innebär en tydlig olikabehandling av bolag med koncernbidragsrätt och företag som inte har en sådan rätt. Det innebär att svenska företag systematiskt gynnas i förhållande till utländska motsvarande företag. Reglerna kan heller inte rättfärdigas.

Olikabehandlingen av svenska och utländska bolag är hänförlig till att det vid tillämpningen av 24 kap. 18 § IL ställs krav på att det ska finnas en skatteförmån. Finns det ingen skatteförmån blir reglerna inte tillämpliga. Av förarbeten (och i faktisk rättstillämpning) framgår att det aldrig finns en skatteförmån om det finns koncernbidragsrätt och motsvarande överföring skulle kunna ha skett genom ett koncernbidrag.

I någon mening har skattemässiga aspekter också betydelse vid tillämpningen av 24 kap. 19 § IL. Som framgår av HFD:s avgörande i HFD 2022 ref. 49 och av den prövning av avdragsrätten som görs i detta mål (som jag instämmer i) är det emellertid vid tillämpning av den bestämmelsen inte fråga om en direkt prövning av de enskilda skatteeffekternas betydelse för transaktionen i fråga. Det är i stället fråga om en prövning av sambandet med externa och interna aktieförvärv. De skattemässiga aspekterna får bara en indirekt betydelse vid bedömningen av när och hur länge det kan finnas ett samband mellan ett internt och ett externt aktieförvärv. Jag uppfattar att skatteaspekter kan vara vägledande när det ställs upp principer för vilka förvärv som i detta sammanhang är så att säga godkända respektive inte godkända, men att de faktiska skatteeffekterna i det enskilda fallet saknar betydelse. Detta innebär också att tillämpningen i det enskilda fallet blir likformig oberoende av vilka skatteeffekter som uppstår. Då blir det också betydelselöst om det finns koncernbidragsrätt mellan de bolag som är inblandade eller inte.

Jag kan alltså vid tillämpningen av 24 kap. 19 § IL för min del inte se någon motsvarighet till eller en liknande prövning som blir aktuell vid tillämpningen av 24 kap. 18 § IL. Det finns inget tydligt stöd i lagtext, förarbeten eller rättstillämpning för att svenska företag vid en sådan prövning systematiskt positivt särbehandlas i jämförelse med utländska. Slutsatsen av det blir att regeln i 24 kap. 19 § IL inte kan sägas vara diskriminerande och att det inte finns någon grund för att underkänna den vid en tillämpning mot unionsrätten.

Det är naturligtvis möjligt att reglerna 24 kap. 19 § IL ska anses diskriminerade på annan grund än den som varit aktuell vid prövningen av reglerna i 24 kap. 18 § IL. Om det kan vara så är som jag ser det ytterligt svårbedömt och för min del anser jag att det i så fall kräver ett uttalande från prejudikatinstansen eller EU-domstolen. Skatterättsnämnden har inte möjlighet att fråga EU-domstolen och för min del måste de interna reglerna då upprätthållas i avvaktan på klargöranden.